

FRI-2G.104-1-HC-1

MOTIVATIONAL FACTORS FOR CHOOSING THE PROFESSION OF A “NURSE” AND “MIDWIFE”¹²

Assoc. Prof. Rosica Doinovska, PhD

Head of Department of Health care, Blagoevgrad,
South- West University of Blagoevgrad, Bulgaria
Phone: 0888221114
E-mail: doynovska@swu.bg

Assisst. Daniela Velichkova, PhD

Department of Health care, Blagoevgrad,
South- West University of Blagoevgrad, Bulgaria
Phone: 0887410813
E-mail: velichkova_hadjieva@swu.bg

Student Tatiana Todorova, Radostina Jordanova

Department of Health care, Blagoevgrad,
South- West University of Blagoevgrad, Bulgaria

***Abstract:** Motivation is a complex socio-psychological phenomenon with its own individual character. It is an internal process that activates, guides and maintains the behavior (Andonova, 2013). Every individual is unique and has a different combination of values, motives, personality and social skills (Borisov, 2009). The motivation to choose a profession of nurse and midwife is related to inner conviction and the desire to help others, which is related to quality of care (Vassileva, 2014). The motivation for work and professional satisfaction directly affect the quality and efficiency of hospital activity (Atanassov, 2014). Veleva determines motivation as a driver of human behavior, which determines its direction, strength and duration (Veleva N. et al., 2009). The purpose of this study is to analyze the motivation of the students in the "Nursing" and "Midwife" specialties for choosing the future profession. An anonymous study was conducted among 40 students- first and second year of study. 42.5% of the respondents defined the profession as a personal choice and willingness to help, job security - 15%, the possibility of practicing the profession abroad- 5%. About 67 percent of the organization's training gives them confidence about good professional training and development. 52.5% of the students have already established preferences for future workplace. A significant proportion of respondents are convinced that they have made the right career choice. Nearly all students are aware of the responsibility and nature of the chosen profession. Almost half of the students are willing to continue their education in the higher education degree.*

***Keywords:** motivation, factors, choice, profession, perspectives*

ВЪВЕДЕНИЕ

Мотивацията е сложно социално-психическо явление със строго индивидуален характер. Тя е вътрешен процес, който активира, ръководи и поддържа поведението (Andonova, A., 2013). Всеки индивид е уникален и притежава различна комбинация от ценности, мотиви, личностови и социални качества (Borisov, V., 2009). Мотивацията за избор на професията на медицинската сестра и акушерката е със силно подчертано вътрешно убеждение за желание да се помага на други хора и значимостта ѝ в медицинската професия е пряко свързана с качеството на положената грижа (Georgieva, E., et al., 2015). Мотивацията за работа и професионалната удовлетвореност влияят непосредствено върху качеството и ефективността на дейността в болницата (Asparuhova, P., et al., 2016). Мотивацията има и друга движеща сила – оценката на околните и възможността за икономическа реализация (трудова възнаграждение) (Veleva N., et al., 2009). Изучаването на мотивацията за избор на професия в направление „Здравни грижи“ е важно и по отношение на бъдещата професионална реализация и кариера.

---

¹² Докладът е представен на пленарната сесия на 27 октомври 2017 с оригинално заглавие на български език: МОТИВАЦИОННИ ФАКТОРИ ЗА ИЗБОР НА ПРОФЕСИЯ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ И „АКУШЕРКА“

Според български автори значимостта на мотивацията в медицинската професия е пряко свързана с качеството на положената грижа. Мотивацията е онзи двигател в човешкото поведение, който определя насоката, силата и продължителността му (Vasileva, N., 2014). За да се избере тази високохуманна професия са необходими качества като желание да помагаш на нуждаещите се хора, да бъдеш емоционално съпричастен с техните проблеми, да си отдаден на професията. Медицинският труд е специфичен, изискващ постоянно поддържане на професионалната квалификация, динамичност, работа в условия на спешност и високи нива на стрес. Когато е направен правилен избор за професия, човек задоволява не само собствените си потребности, а и тези на обществото.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Цел. Да се анализира мотивацията на студенти от специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград, относно избора на бъдеща професия.

За да се постигне целта си поставихме следните **задачи**: да се проучат и анализират мотивационните фактори и нагласите на студентите относно избора на професията „Медицинска сестра“ и „Акушерка“; да се събере и анализира емпиричната информация за мотивацията за избор и практикуване на професията; да се проучат и анализират потребностите от информираност относно професията на медицинската сестра.

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Обект на изследването. Студенти от първи и втори курс от специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Предмет на изследването. Мотивацията на студентите, за избор на професията „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Техническа единица на изследването. Изследването е проведено чрез предварително разработени въпросници за провеждане на анонимни социологически анкети, като са спазени основните принципи за доброволност и анонимност.

Обем на проучването. Обхванати са общо 40 лица, от които: 21 студенти специалност „Медицинска сестра“ във ФОЗЗГС – Благоевград (първи и втори курс); 19 студенти специалност „Акушерка“ във ФОЗЗГС – Благоевград (първи и втори курс). Всички анкетирани лица са изразили съгласие за участие в проучването.

Място на проучването. Проучването е проведено в Катедра „Здравни грижи“, ФОЗЗГС, ЮЗУ – Благоевград.

Период на проучването - март 2017 г.

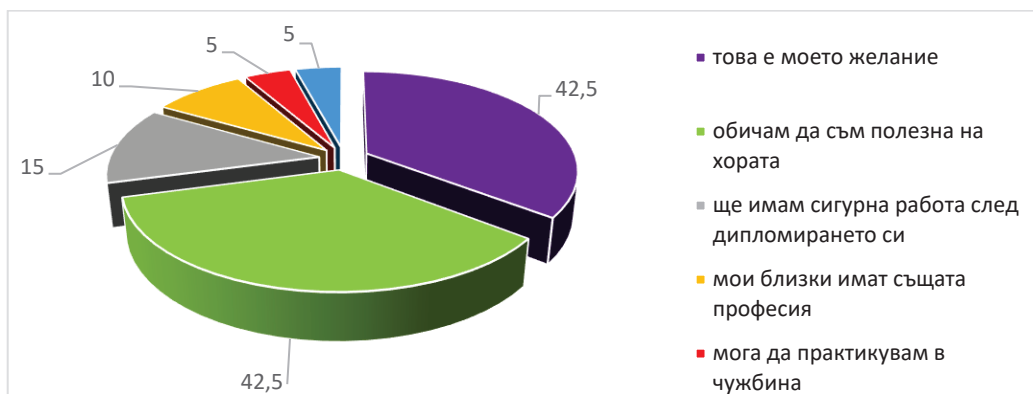
Методи за събиране на емпиричния материал. Социологически метод чрез анкетиране – този метод предоставя икономична и бърза информация за обектите и предметите на наблюдението. Разработени бяха анонимни анкетни карти за студенти в специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“; Документален метод – използван е за набиране на информация относно обема и вида на задачите, структурата и организацията на сестринските грижи, както и за изследване на нормативната уредба на медицинската практика.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

От изследваните общо 40 лица 52.5% (n=21) са студенти в специалност „Медицинска сестра“ (първи и втори курс) и 47.5% (n=19) „Акушерка“ (първи и втори курс). До 25 годишна възраст са 52%; от 26 до 35 години - 30%; от 36 до 40 години - 17.5%. Градски жители са 67.5%, а 32.5% живеят на село.

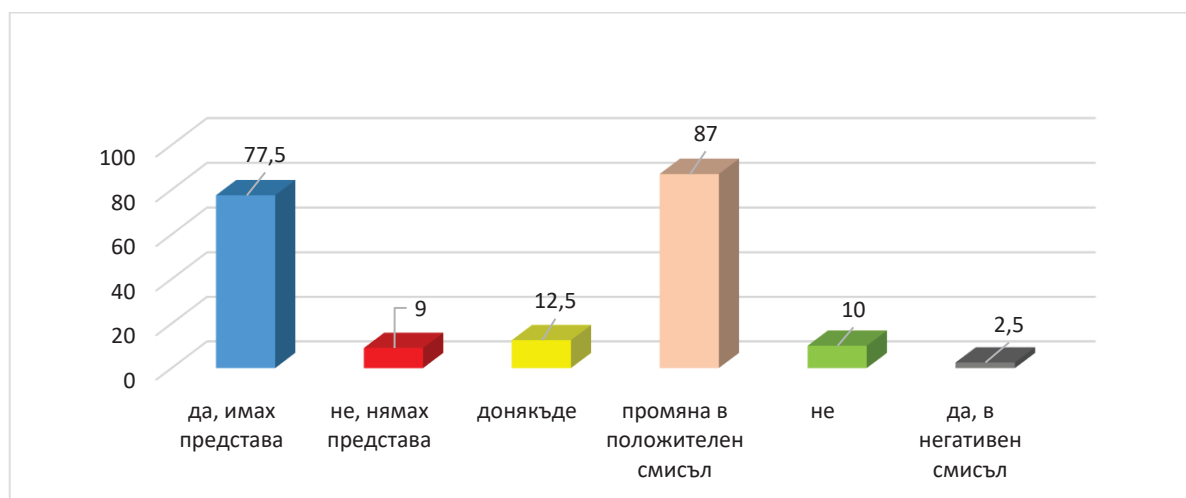
Изборът на професия има изключително голямо значение за всеки човек. От него зависи впоследствие професионалната удовлетвореност, удоволствието или не да практикуваш дадена професия, възможността за кариерно развитие. Затова е важно да се разберат мотивите на студентите от двете специалности. Резултатите надхвърлят 100%, тъй като студентите са посочили повече от един отговор – фиг. 1. От резултатите е видно, че почти половината (42,5%) са посочили като мотиви „това е моето желание“ и „обичам да съм полезна на хората“, което означава, че е направен съзнателен избор за бъдеща професия. Като млади хора, които

градят бъдещето си, голяма част от студентите са убедени, че ще имат работа по специалността след завършването ѝ. Повечето от студентите попадат във възрастта до 25 г. Част от студентите над тази възраст вече имат завършено висше образование. Потвърждава се тенденцията за тези професии да кандидатстват и жени около 30г. – с различни професии, с различен социален статут, които имат желание да се реализират в тези професии, тъй като в страната е налице недостатъчен брой такива специалисти и намирането на работа няма да създаде проблеми (Atanasov, P., 2014)). Още повече, че в област Благоевград има голям брой лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, където завършилите студенти ще намерят професионална реализация.

Фиг. 1. Разпределение на мотивите за избор на професия

Интересно е да се разбере настъпила ли е промяна за същността на професията „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ от момента на кандидатстване към момента на завършване на учебните семестри за учебната 2016/ 2017 г. Мотивацията не е константа и тя би могла да се промени в хода на обучението. Според резултатите значителна част от студентите са имали представа за същността на сестринската и акушерската професии. При 87% от студентите от двете специалности, в първи и втори курс, промяната е в положителен аспект – т.е. студентите са направили правилен професионален избор. За 10% от анкетираните не е настъпила промяна и само за 2.5% (n=1) е настъпила промяна в негативен аспект – фиг. 2.

Фиг. 2. Разпределение на резултатите, според промяната за същността на професията

Студентите имат възможност и по време на учебната практика още веднъж да проверят правилността на своя избор, наблюдавайки в реална болнична среда в какво се състои тяхната професия. За 87.5% (n=35) увереността в правилния избор на професия се потвърждава, което означава, че тези студенти демонстрират нарастваща убеденост за значимостта на професиите си след началото на обучението. При 12.5% (n=5) са се появили колебания в избора. Може да се допусне, че тези колебания са свързани не само с желанието да се помага на хората, а и с

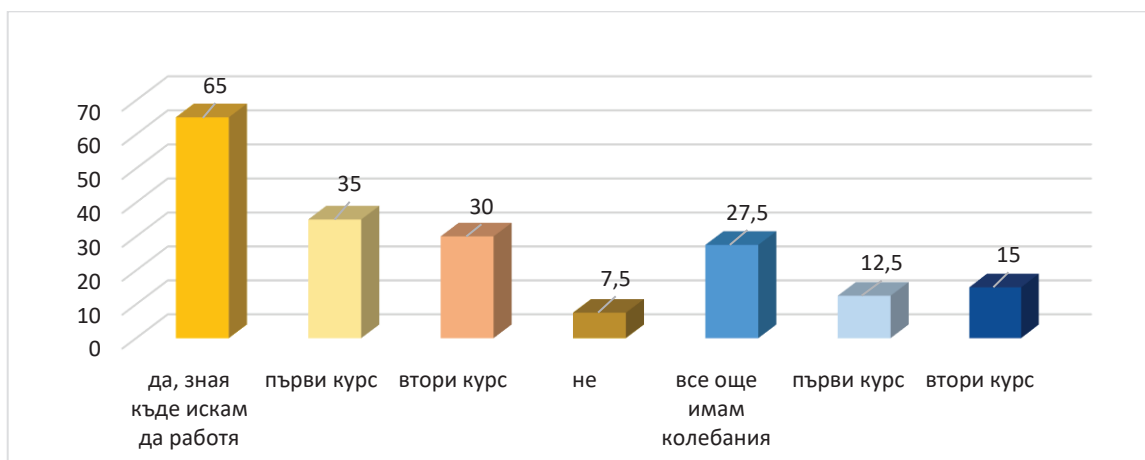
отговорността, напрежението, изтощението, отдадеността, емоционалната обвързаност на помагачите, за които към момента на кандидатстване не е имало достатъчно ясна представа. Също така като фактор би могло да се изтъкне големия обем учебен материал и значителен брой семестриални изпити.

При обработката на анкетните карти се открие следният факт. По-голямата част от анкетираните са получили информация за специалностите от свои близки (52.5%), от медиите (10%) и за 37.5% информацията е получена от сайта на университета.

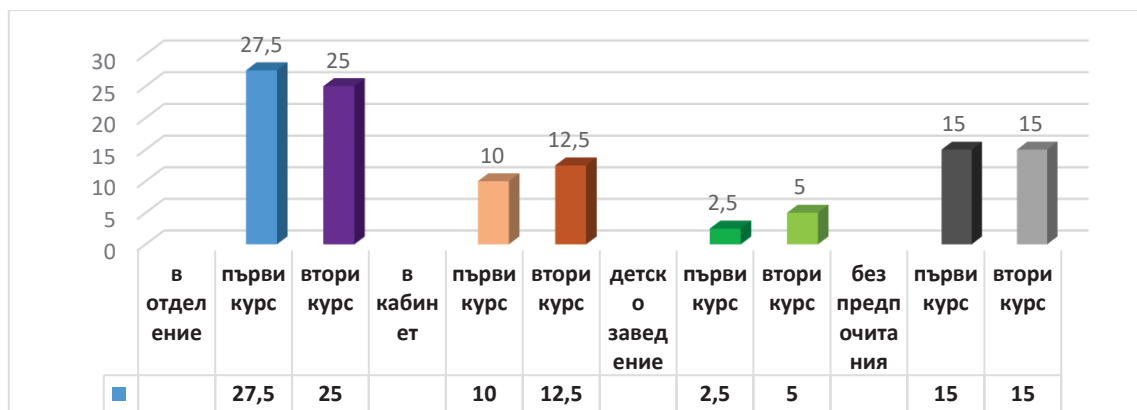
Тези резултати биха могли да означават, че в сайта на университета е необходимо да бъде публикувана по-голям обем информация, свързана с професията на медицинската сестра и акушерката, начина на кандидатстване, литературата, необходима за подготовка на кандидат-студентите, местата за професионална реализация и кариерно развитие, възможностите за продължаване на образованието в по-висока образователно-квалификационна степен, информация за настоящите студенти, преподавателите, информация за клиничните бази.

Според получените резултати студентите посещават с желание учебните занятия, защото са убедени, че те ще ги подготвят за професионалната им реализация като медицински сестри и акушерки (67.5%). Това е сериозен показател за качеството на обучение и професионализма на преподавателите по профилиращите дисциплини. Всички те са работили като медицински сестри и акушерки и са доказани професионалисти в своята област. Част от преподавателите са работили като такива в бившия Медицински колеж – Благоевград. Останалите дисциплини се преподават от специалисти с голям професионален опит и педагогически умения. Обучението на студентите-медицински сестри и акушерки във ФОЗЗГС е съобразено с изискванията за обучение по регулирана професия според ЕДИ.

Резултатите от анкетното проучване показват, че по-голямата част от студентите имат ориентация къде биха искали да работят след дипломирането си – фиг. 3 и фиг.4.

Фиг. 3 Разпределение на резултатите според намеренията за бъдеща работа

Фиг. 4. Разпределение на резултатите, според конкретни предпочитания

Почти всички студенти и от двете специалности са убедени, че техните професии са високоотговорни и полезни (97.5%). Тези две професии са трудни и се очаква от сестрите и акушерките непрестанно повишаване на професионалната квалификация и самоосъвършенстване. Това налага непрекъснати усилия за поддържане на високо ниво и е показателен факта, че 43% от анкетираните категорично са заявили своето желание да продължат образованието си в по-висока образователна степен.

ИЗВОДИ

Значителен дял от анкетираните са убедени, че са направили правилен избор на професия. При почти всички студенти има промяна за разбирането и осъзнаването на отговорността и същността на избраната професия в положителна посока. Почти половината от студентите имат желание да продължат обучението си по специалността в по-висока образователно-квалификационна степен.

REFERENCES

Andonova, A., (2013) The structural and functional model of the factors influencing the academic motivation of the students of "Nursing" and "Midwife" specialties. In: Sisterhood, Medical University, in Medical Review, Information for Nursing staff, СМР, p.13-16. *(Оригинално заглавие: Андонова, А., (2013) (Структурно-функционалният модел на факторите, влияещи върху академичната мотивация на студентите от специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“. В: Сестринско дело, МУ, ЦМБ, с.13-16).*

Asparuhova, P., G. Yankova, E. Vladimirova, Motivation for choosing the profession "nurse" at students in branch "Prof.I.Mitev" - Vratsa in Science & Technologies Volume VI, 2016, Number 1: MEDICAL BIOLOGY STUDIES, CLINICAL STUDIES, SOCIAL MEDICINE AND HEALTH CARE, *(Оригинално заглавие: Аспарухова, П., Г. Янкова, Е. Владимирова, Мотивация за избор на професията „медицинска сестра“ при студенти във филиал „Проф.д-р.И.Митев“ – гр. Враца, В Science & Technologies Volume VI, 2016, Number 1: MEDICAL BIOLOGY STUDIES, CLINICAL STUDIES, SOCIAL MEDICINE AND HEALTH CARE)*

Atanasov, P.,(2014) Work Motivation and Professional Satisfaction of the Physicians in Bulgarian Hospitals IN SCIENTIFIC PAPERS OF THE RUSSIAN UNIVERSITY, vol. 53, series 8.3, pp. 192-194 *(Оригинално заглавие: Атанасов, П., (2014) Мотивация за работа и професионална удовлетвореност на лекарите в българските болници, В НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ, том 53, серия 8.3 - 192 – 194)*

Borisov, V., Health Management. The new alphabet of health management, Sofia, *(Оригинално заглавие: Борисов, В., Здравен мениджмънт. Новата азбука на здравния мениджмънт, София, 2009, с.138)*

Georgieva, E., G. Petrova, T. Kostadinova, The Role of Communication between the Laboratory, the Nurse and the Physician in a Hospital Environment, in: Health Care, 3, 2015, p.10-14, *(Оригинално заглавие: Георгиева, Е., Г. Петрова, Т. Костадинова, Ролята на комуникацията между лаборанта, медицинската сестра и лекаря в болнична среда, В:Здравни грижи, 3, 2015, с.10-14)*

Vasileva, N., (2014) Motivation for selection, work and career development in the nursing profession, Dissertation work, Sofia, *(Оригинално заглавие: Василева, Н., (2014) Мотивация за избор, работа и кариерно развитие в сестринската професия, Дисертационен труд, София)*

Veleva N., G. Grancharova, M. Draganova. Human Capital in the Development of Bulgarian Drawing, Collection of Reports from the Final Conference of USB - Varna "Human Capital in Public Development", Varna Science Month - 30 October 2009, Varna., *(Оригинално заглавие: Велева Н., Г. Грънчарова, М. Драганова. Човешкият капитал в развитието на българското дравеопазване, Сборник с доклади от Заключителна конференция на СУБ – Варна „Човешкият капитал в общественото развитие”, Месец на науката – Варна 30 октомври 2009, Варна)*